

Výroční zpráva

Střediska ekologické výchovy Český ráj

2019

Představení organizace

Středisko ekologické výchovy (SEV) Český ráj vzniklo na začátku roku 2005. Z původní formy zájmového sdružení právnických osob se organizace v roce 2017 transformovala na zapsaný spolek. **Posláním SEV je prostřednictvím ekologické výchovy motivovat společnost k udržitelnému způsobu života a úctě k přírodě.** Středisko sídlí v Sedmihorkách, kde provozuje ekocentrum s výukovými a pobytovými programy. Středisko úzce spolupracuje především s kempem v Sedmihorkách, jehož prostory ke své práci využívá. Úspěšným projektem je provozování Lesní mateřské školky Skaláček, kterou navštěvovalo v roce 2019 již 25 dětí. Od roku 2014 SEV Český ráj provozuje návštěvnické středisko Správy CHKO Český ráj v arboretu na Bukovině, poblíž zámku Hrubá skála. Již desátým rokem SEV nabízí své aktivity také v Ekocentru v Jablonci nad Nisou. Středisko ekologické výchovy Český ráj je jedinou organizací v ČR, která má oprávnění provozovat unikátní, mezinárodně sdílený program Strážci Země. Od roku 2006 je Středisko ekologické výchovy Český ráj členem sítě středisek ekologické výchovy Pavučina a od května 2012 také členem Asociace lesních mateřských škol.

Ekologické výukové programy

Již tradičně nabízíme školám všech stupňů mimo krátkodobých výukových programů i několikadenní pobytové programy šité jednotlivým zájemcům „na míru“. Při realizaci všech našich programů se vždy snažíme využívat atraktivní přírody obklopující naše ekocentrum. Programy proto probíhaly většinou v terénu tak, aby byl co nejvíce umožněn přímý kontakt dětí s přírodou. Právě terénní programy patřily i v letošním roce mezi ty nejoblíbenější a nejčastěji objednávané. Největšímu zájmu se již několik let těší zejména „Dětská lesní naučná stezka Sedmihorky“ a také noční výprava do skalního města – program „Proč ta sova tolik houkala“. Stále větší oblibě se těší i programy s geologickou tematikou; velmi oblíbené jsou exkurze za drahými kameny s následným broušením nálezů.

Našich výukových programů v Sedmihorkách se v letošním roce zúčastnilo **844** dětí mateřských škol, **4847** žáků základních škol a **225** studentů středních škol, celkem tedy programy prošlo **5 956** účastníků.

Ekologická výchova pro školy i veřejnost v Jablonci nad Nisou

Naše ekovýchovné aktivity provozujeme od roku 2009 i v Jablonci nad Nisou. Pro Jablonecké kulturní a informační centrum (JKIC) o.p.s. jsme i v roce 2019 pokračovali v realizaci projektu „Zajištění služeb v oblasti environmentální výchovy“. V rámci tohoto projektu jsme tak i po celý rok 2019 nabízeli výukové programy pro mateřské a základní školy v Jablonci nad Nisou. Pro jablonecké školy vznikla i speciální nabídka programů – ty se odehrávají nejen v Ekocentru, ale pro jejich realizaci využíváme například i atraktivní přírodní prostředí okolo jablonecké přehrady. Formou mnoha různých aktivit (výukové programy, tvůrčí dílny, přednášky, výstavy, výpravy do přírody) se snažíme probouzet úctu a lásku k přírodě, zvyšovat spoluzodpovědnost lidí za současný i příští stav přírody a životního prostředí.

Nabídku programů pro jablonecké školy průběžně stále rozšiřujeme o nové výukové programy. Díky kvalitnímu zázemí ve zdejším ekocentru realizujeme především vnitřní programy s využitím prvků badatelské výuky. V jabloneckém Ekocentru se v tomto roce uskutečnilo celkem **202** výukových programů. Stejně jako v loňském roce, i letos patřily k nejobjednávanějším programům tzv. „sváteční programy“ věnované tradičnímu způsobu oslav Velikonoc a Vánoc. V roce 2019 se do ekologických výukových programů v jabloneckém Ekocentru zapojilo během roku **3 965** dětí.

Provoz Informačního centra Správy CHKO Český ráj v arboretu na Bukovině

Informační středisko na Bukovině provozujeme od roku 2013. Je umístěno v objektu historického altánu v areálu arboreta, poblíž zámku Hrubá Skála. Altán byl v nedávné době nově zrekonstruován a Agentura ochrany přírody a krajiny, které altán patří, nás oslovila s nabídkou ujmout se jeho provozování. V turistické sezoně (od června do září) je zde otevřeno denně od 10:00 do 17:00, mimo toto období je provozní doba omezená na víkendy. V zimním období (listopad-březen) je altán uzavřen. Mimo základní turistické informace se zde mohou návštěvníci dozvědět zajímavosti o CHKO Český ráj či o samotném arboretu a dřevinách zde rostoucích. V letošním roce zde proběhlo i několik akcí pro veřejnost (Den stromů, Den pro přírodu Českého ráje, či Den Geoparku Český ráj).

Akce pro veřejnost

Jejich smyslem je nabídnout zajímavé aktivity zaměřené na získání vztahu k přírodě nejen školám, ale i široké veřejnosti. V roce 2019 proběhlo 14 takovýchto akcí.

Během nich si mohli všichni účastníci vyzkoušet řadu rukodělných činností, setkat se s domácími i exotickými zvířaty, vyrobit si různé drobnosti s přírodních materiálů a dozvědět se řadu zajímavostí o přírodě kolem nás. Jablonecké Ekocentrum připravilo také již počtvrté dva turnusy příměstského tábora, tentokrát na téma „Živly“. V roce 2018 proběhly následující akce pro veřejnost:

10. 2. 2019 – Vlněná dílna (Ekocentrum Jablonec) – akce zaměřená za zpracování ovčí vlny různými technikami

29. – 30. 3. 2019 – Velikonoční dílna (Ekocentrum Jablonec) – tematicky zaměřená akce věnovaná rukodělným činnostem souvisejícím s Velikonočními svátky

19. 4. 2019 – Den Země (Ekocentrum Jablonec) – celodenní osvětová akce pro školy i veřejnost v Tyršových sadech pořádaná ve spolupráci s Vikýřem, Ústavem pro hospodářskou úpravu lesa a dalšími spolupracujícími subjekty

5. 5. 2019 – Vítání ptačího zpěvu (Ekocentrum Jablonec)- čtvrtý ročník ranní ornitologické vycházky za zpěvem ptáků kolem jablonecké přehrady

9. 6. 2019 – Českorajské bylinění (Arboretum Bukovina)– akce v arboretu věnovaná bylinkám, bylinným čajům apod.

15. 6. 2019 - Farmářský den (Ekocentrum Jablonec) – celodenní akce věnovaná farmaření a všemu s ním souvisejícímu

8. 7. 2019 – Den pro přírodu Českého ráje (Ekocentrum Sedmihorky) – ekoden pro rodiny s dětmi zaměřený na seznámení s krásami Českého ráje

29. 7. 2019 – Den geoparku Český ráj- celodenní akce věnovaná geoparku a jeho poznání všemi formami a smysly

9. – 13. 7. 2019 a 20. -24. 8. 2019 – „Živly“ (Ekocentrum Jablonec) – dva turnusy letního příměstského tábora pro zvědavé děti

11. 8. 2019 – „Za poznáním Českého ráje“ (Arboretum Bukovina) – odpolední program pro rodiče i děti zaměřený na přírodní zajímavosti Českého ráje

19. 8. 2019 – Den řemesel (Ekocentrum Sedmihorky) – akce věnovaná rukodělným činnostem a určená pro všechny věkové kategorie

13. 10. 2019 – Den stromů (Arboretum Bukovina) – oslava Dne stromů plná aktivit pro malé i velké

19. 10. 2019 – Den stromů (Ekocentrum Jablonec) – aktivity zaměřené na seznámení s životem stromů pro školy i veřejnost

20. – 21. 12. 2019 – Vánoční dílna (Ekocentrum Jablonec) - tématická akce plná vánočních výtvarných a rukodělných aktivit

Celkem se do akcí pro veřejnost pořádaných v letošním roce zapojilo přibližně 1 500 účastníků.

Lesní klub Skaláček

Lesní klub Skaláček (LKS) zahájil svou činnost na jaře roku 2012. Na počátku jeho vzniku byla snaha několika spřízněných rodin z Turnova a okolí, nalézt pro své děti alternativu ke klasické mateřské škole a umožnit jim vzdělávání v co nejužším a nejčastějším kontaktu s přírodou.

LKS funguje 5 dní v týdnu - od 7:30 do 16:00. V letošním roce ho navštěvuje již 25 dětí ve věku 3-6 let. Již od roku 2015 děti využívají nového zázemí- dvou na míru postavených maringotek, umístěných na úpatí Hruboskalského skalního města.

LKS je inspirován filozofií lesních mateřských škol. Pro lesní MŠ je typický častý kontakt dětí s přírodou - většina programu se odehrává venku. Děti tak mají možnost naplno si užít a prožít pobyt v přírodě ve všech ročních obdobích a za každého počasí. Smyslem je umožnit dětem pohybovat se venku v přírodě bez omezení, užít si možnost volného pohybu, vytvořit u nich pozitivní vztah k přírodě a ukázat jim její krásu tak, aby i při dešti a větru měly z pobytu venku - v lese, na louce či u potoka radost.

Provoz LKS je v současné době zcela hrazen rodiči. Výše školného však pokryje pouze náklady na hlavního pedagoga; ostatní náklady (asistenti pedagoga, materiál, pomůcky apod.) jsou hrazeny díky dobrovolníkům, podpoře rodičů a sponzorů.

Projekt Geopark Český ráj se představuje

Rok 2019 byl ve znamení pilné práce na projektu Geopark Český ráj se představuje. Na jeho realizaci jsme v minulém roce získali finanční podporu od Libereckého kraje. V letošním roce jsme se proto věnovali rekonstrukci brusírny drahých kamenů a také tvorbě dvou nových výukových pobytových programů. Jejich vznik je jedním z hlavních cílů projektu. V rámci projektu budou vytvořeny nové programy pro oba stupně základních škol.

Hospodaření organizace

Středisko ekologické výchovy Český ráj v průběhu roku financovalo svoji činnost zejména z výnosů vlastní činnosti, z dotací z rozpočtů krajské samosprávy a státního rozpočtu, z darů a příspěvků.

Organizace ve sledovaném období dosáhla výsledku hospodaření - 42 000 Kč (v celých tisících). Podrobnější informace o hospodaření organizace ve sledovaném období jsou uvedeny v přílohách této výroční zprávy:

Příloha č.1 – Výkaz zisku a ztráty

Příloha č.2 - Rozvaha